

พื้นที่การปลูกกาแฟในภาคเหนือมีทั้งหมดประมาณ 18,048 ไร่และผลผลิตรวมประมาณ 11,805.2 ตัน คิดเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่า 15 ล้านบาท

กาแฟที่เกษตรกรปลูกในภาคเหนือ เป็นกาแฟพันธุ์อาราบิก้า มีลักษณะทรงต้นเล็ก พุ่มเตี้ยสูงประมาณ 6-16 ฟุต ใบมีขนาดเล็กสีเขียวเป็นมัน เจริญเติบโตได้ดีในสภาพอากาศค่อนข้างเย็น นิยมปลูกบนพื้นที่สูง

ตามธรรมชาติของกาแฟจะออกดอกตามข้อของกิ่ง ข้อใดที่ออกดอกให้ผลในปีที่แล้วต่อไปจะไม่ออกดอกให้ผลอีก จึงจำเป็นที่จะต้องมีการตัดแต่งกิ่งเพื่อบังคับให้ต้นกาแฟสร้างลำต้นใหม่ในการตัดแต่งกิ่งควรทำครั้งแรกเมื่อต้นกาแฟมีอายุประมาณ 7 ปี ส่วนครั้งต่อไปจะต้องทำทุก 5 ปี ระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดคือช่วงต้นฤดูแล้งหลังการเก็บเกี่ยวผล

เมื่อเก็บผลกาแฟบนต้นที่เลี้ยงแล้ว ให้ตัดต้นที่เลี้ยงทิ้งเพื่อจะได้เลี้ยงต้นกาแฟรุ่นใหม่ต่อไป และต้นกาแฟรุ่นใหม่ก็จะออกดอกภายใน 10-12 เดือนนับจากวันที่ตัดต้นครั้งแรก

การดูแลรักษา การกำจัดวัชพืช ควรเลือกใช้หลาย ๆ วิธีผสมผสานกัน เช่น ใช้มือหรือจอบวางใช้สารเคมีฉีดพ่น รวมทั้งการทำความสะอาดบริเวณโคนต้นกาแฟ เก็บผลกาแฟที่ร่วงหล่นไปทิ้งซึ่งเป็นการทำลายโรคและแมลงศัตรูกาแฟควบคู่กันไป สำหรับสารเคมีกำจัดวัชพืชที่แนะนำคือ

ไกลเฟสเฟต เช่น รวดตอพ ความรอบ ใช้ฉีดพ่นวัชพืชในไร่กาแฟที่ยังเล็กอยู่ ควรใช้ถุงพลาสติกคลุมต้นกาแฟก่อนฉีดพ่น เพื่อมิให้ได้รับอันตรายจากสารเคมีกำจัดวัชพืช ส่วนไร่กาแฟที่มีอายุมากให้ใช้ดาลาพอน เช่น คาลาล่า ซิคาลพอน ดาแลป ดาลาพอน โดยใช้ตามคำแนะนำในฉลาก และควรฉีดพ่นให้ห่างจากต้นกาแฟประมาณ 50 เซนติเมตร ฉีดพ่นประมาณ 3 ครั้งต่อปี

การคลุมโคน เป็นวิธีการที่ช่วยรักษาความชื้นควบคุมอุณหภูมิของดิน ป้องกันการชะล้างปุ๋ยและธาตุอาหารจากดิน โดยเฉพาะสวน

“กาแฟ”พืชเศรษฐกิจ พันธุ์แท้ต้อง “ดอยคำ”

กาแฟที่อาศัยน้ำฝน วัสดุคลุมโคนมีหลายชนิดได้แก่ ฟางข้าว เศษหญ้า เป็นต้น

การใส่ปุ๋ย การใส่ปุ๋ยให้ต้นกาแฟมีข้อควรพิจารณาปฏิบัติได้ดังนี้

การใส่ปุ๋ยในฤดูช่ษาแปลงชำ สูตรปุ๋ยที่แนะนำคือ 10-10-10 หรือ 12-12-12 หรือ 15-15-15 ผสมน้ำในอัตรา 100-150 กรัมต่อน้ำ 1 ปี๊บ (20 ลิตร) รดทุก 15 วัน ไม่ควรใช้ปุ๋ยไนโตรเจนมากเกินไป เพราะจะทำให้ลำต้นอ่อนแอ

การใส่ ปุ๋ย ระหว่างปีที่ 1-3 ใช้ปุ๋ยสูตร 10-10-10 หรือ 12-12-12 หรือ 15-15-15 โดยใช้ในอัตราดังนี้

ปีที่ 1 ใส่ดินละ 100-150 กรัม ต่อครั้ง ปีละ 3 ครั้ง
ปีที่ 2 ใส่ดินละ 200-250 กรัม ต่อครั้ง ปีละ 3 ครั้ง

ปีที่ 3 ใส่ดินละ 300-350 กรัม ต่อครั้ง ปีละ 3 ครั้ง

การใส่ปุ๋ยกาแฟปีที่ 1 นั้น ให้ใส่หลังจากปลูกแล้ว 1 เดือน และใส่ครั้งที่ 2,3 หลัง

จากนั้นห่างกันครั้งละ 4 เดือน ส่วนในปีที่ 2-3 นั้น ควรใส่ปุ๋ยช่วงเริ่มต้นฤดูฝน ใส่ครั้งที่ 2 หลังจากใส่ครั้งแรก 2 เดือน ครั้งที่ 3 ใส่เมื่อปลายฤดูฝน ปีที่ 4 ขึ้นไป ให้ใช้ปุ๋ยสูตร 10-5-20 หรือ 13-13-21 เพราะช่วงนี้กาแฟมีความต้องการโปตัสเซียมสูง โดยใช้ในอัตรา 250-350 กรัม ต่อดันต่อครั้งปีละ 3 ครั้ง

นอกจากนี้ควรใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักให้แก่กาแฟในอัตราตันละ 1 ปี๊บต่อปี เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดินให้ดีขึ้น

ข้อควรระวัง ไม่ควรขุดดินรอบโคนต้นเพื่อจะใส่ปุ๋ยให้ต้นกาแฟเพราะจะทำให้รากกาแฟทำให้นต้นชะงักการเจริญเติบโต ควรใช้วิธีโรยปุ๋ยมากๆ บนผิวดินเป็นวงกลม ในรัศมีรอบทรงพุ่มแล้วคลุมด้วยหญ้าแห้งหรือฟางแห้ง เป็นการป้องกันการชะล้างไม่ให้ปุ๋ยสูญหายไปโดยเปล่าประโยชน์ ในกรณีไร่กาแฟมีพื้นที่ปลูกลาดชันมากๆ ให้ใส่ปุ๋ยโดยวิธีหยอดเป็นหลุมไม่ลึกมากนักกระจายบริเวณรัศมีทรงพุ่ม แล้วกลบหลุมปุ๋ยเพื่อป้องกันการชะล้าง

การเก็บผลกาแฟ
กาแฟจะเริ่มติดดอกออกผลหลังจากปลูกไปประมาณปีที่ 3 และผลกาแฟจะเริ่มสุกประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงเมษายน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของต้นกาแฟและสภาพพื้นที่ปลูก ผลกาแฟในแต่ละช่อจะสุกไม่พร้อมกันในการเก็บผลกาแฟให้เลือกเก็บเฉพาะผลที่สุกแก่จัดที่มีสีแดงคล้ายผลเชอร์รี่เท่านั้นหรือที่เรียก

กาแฟเชอร์รี่ ไม่ควรเก็บผลกาแฟที่ยังอ่อนที่มีสีเขียวหรือผลไม่แก่จัดหรือใช้วิธีเด็ดกิ่งเพราะจะทำให้ได้สารกาแฟที่มีคุณภาพต่ำ ซึ่งเกษตรกรสามารถจำหน่ายให้กับพ่อค้าหรือบริษัทรับซื้อได้ทันที แต่ถ้าไม่ได้จำหน่ายให้นำผลกาแฟทั้งหมดผลิตเป็นกาแฟชลาและสารกาแฟ

ปัจจุบันกาแฟนับเป็นเครื่องดื่มยอดนิยมและนิยมแพร่หลายไปทั่วโลกกาแฟอาราบิก้าพืชที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่เกษตรกรชาวเขา เพื่อปลูกทดแทนฝิ่นเป็นการสร้างรายได้แก่เกษตรกรในชาวเขาในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง นอกเหนือจากการส่งเสริมพืชเมืองหนาวอื่นๆ และจัดจำหน่ายภายใต้ชื่อการค้า “ดอยคำ” มาเป็นเวลากว่า 30 ปี ได้มีการพัฒนาสายพันธุ์ให้ได้คุณภาพเหมาะสมกับพื้นที่สูงของประเทศไทย โดยเน้นการปลูกในระบบผสมผสานกับพืชชนิดอื่น เพื่อสร้างความสมดุลให้กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ นอกจากนี้กระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐานและคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค ทำให้ชาและกาแฟดอยคำ เป็นผลผลิตคุณภาพและปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นทุกปี

siri@chiangmainews.co.th

